

Duurzame Energielandschappen en Ecosysteemdiensten voor Schouwen-Duiveland

Een overzicht van de projectplannen
14-5-2013, Kees Hendriks

ALTERRA
WAGENINGEN **UR**

Project in het kader van Kennisbasis thema IV, Project KB-14-004-049

Duurzame Energielandschappen en Ecosysteemdiensten op Schouwen-Duiveland

- Het project (DEESD)
- De partners
- Het gebied en de spelers

Duurzame energie

30
Miljoen
euro

ALTERRA
WAGENINGEN UR

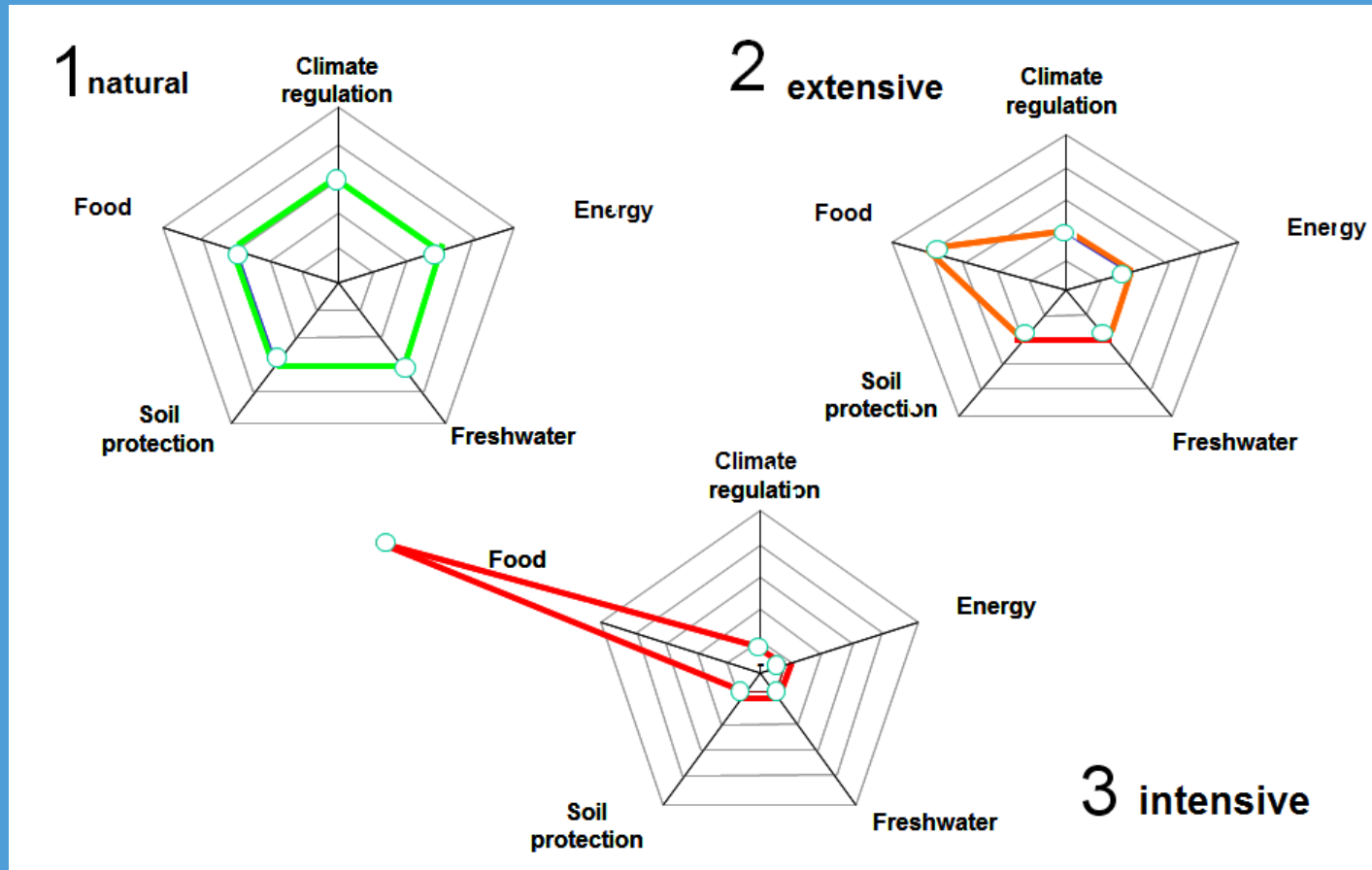

Ecosysteemdiensten

PBL
Netherlands
environmental
assessment agency,
2010

Duurzaamheid en ecosysteemdiensten

Source: Ben ten Brink (MNP) presentation at the Workshop: The Economics of the Global Loss of Biological Diversity 5-6 March 2008, Brussels, Belgium.

Duurzame energie, duurzaam landschap en duurzame ecosysteemdiensten

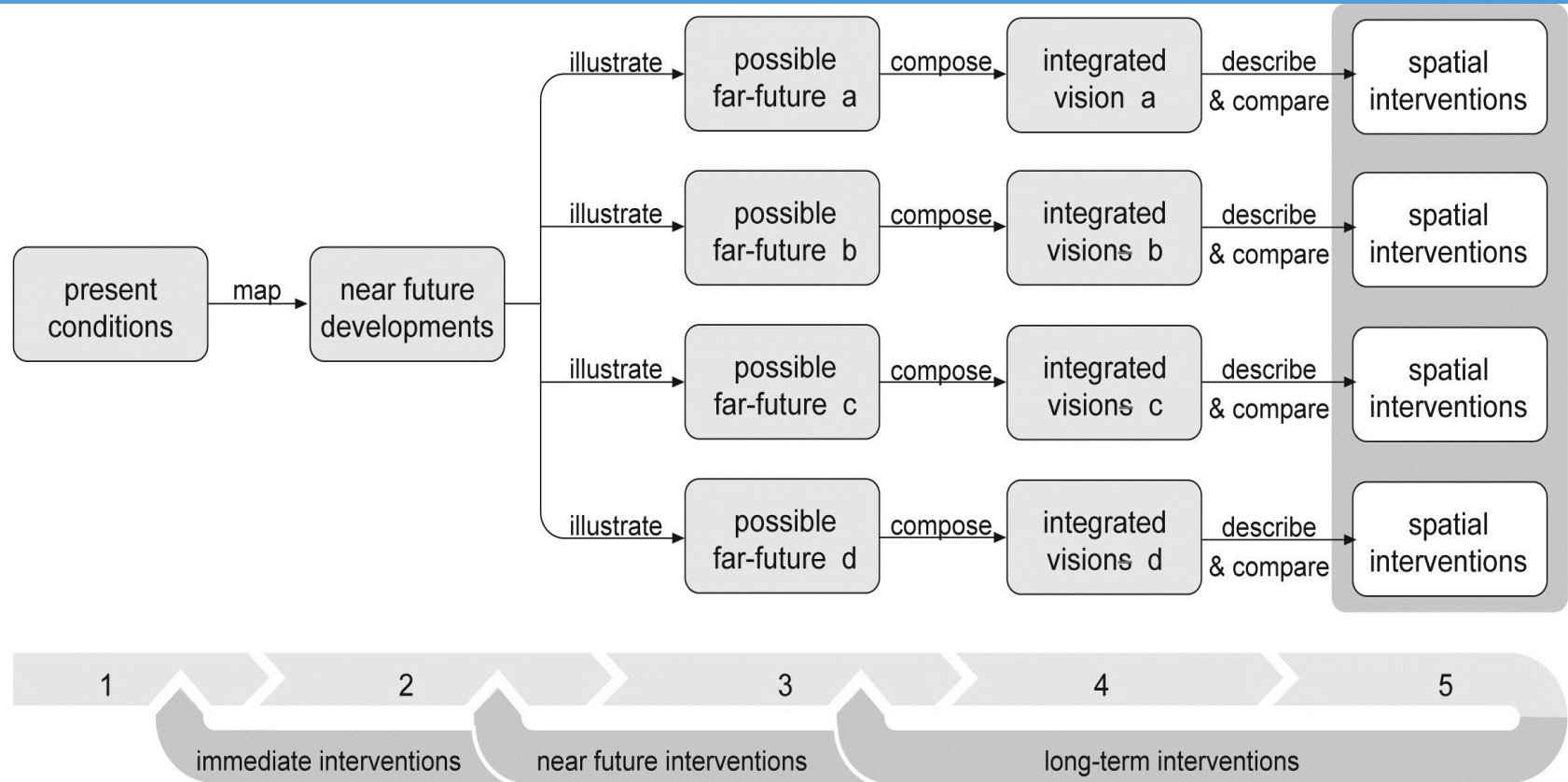

Duurzame energielandschappen en ecosysteemdiensten voor Schouwen- Duiveland

---

- Doel: ontwerpen van duurzame energielandschappen voor Schouwen-Duiveland met behoud of ontwikkeling van relevante ecosysteemdiensten

Opzet project volgens 5-stappenplan

Stremke et al. 2012

Stap 1 Analyse van de huidige situatie

- Kaartbeelden van :
  - Energiesysteem
  - Potentieel voor hernieuwbare energie
  - Fysieke kenmerken van het landschap
  - Ecosysteemdiensten
- Overzicht energie leverende en energie vragende partijen
- Overzicht aanbieders en gebruikers van ecosysteemdiensten

Stap 2 Korte-termijn ontwikkelingen

- Korte-termijn (< 10 jaar) ontwikkelingskaart met projecties van bijv. omgevingsbeleid en veranderend landgebruik
- Betrekken brede groep belanghebbenden zoals :
  - Inwoners/ burgergroeperingen
  - Recreatieondernemers Schouwen-Duiveland
  - Ondernemerskring Schouwen-Duiveland
  - Landbouw
  - Woningbouwvereniging Zeeuwlant
  - SCOOP
  - Andere relevante belanghebbenden

Vervolgstappen (eind 2013 -2014)

- **Lange termijn ontwikkelingen (50-100 jaar)**
  - Lange-termijn ontwikkelingskaarten voor aantal scenario 's (veranderd landgebruik , energie en ESD)
  - i.s.m. belanghebbenden met visie en informatie over langere termijn
- **Lange termijn impact op hernieuwbare energie en ESD**
  - Ruimtelijke toekomstbeelden hernieuwbare energie en ESD voor aantal scenario's
  - Synergie en conflicten tussen energie en ESD.
  - Met bredere groep van actoren in het gebied
- **'Energie- en ESD-bewuste' interventies**
  - Maatregelen
  - Wat kunnen actoren doen?

Duurzame energielandschappen en ecosysteemdiensten voor Schouwen-Duiveland

Belangrijke resultaten:

- Visie: Doelen voor een duurzame energietransitie
- Bewustwording: Inzicht in potenties voor hernieuwbare energie, restenergie en ecosysteemdiensten
- Inspiratie: Toekomstbeelden voor hernieuwbare energie en ecosysteemdiensten, met mogelijke synergie en conflict tussen energie en ecosysteemdiensten
- Actie: Energie- en ecosysteemdienstbewuste interventies voor Schouwen-Duiveland voor de korte (<10 jaar) en lange termijn (50-100 jaar): Wat kunt u doen?

Landschappen met duurzame levering van energie en ecosysteemdiensten

De partners

Alterra

Wageningen Universiteit

Made in Zeeland

Provincie Zeeland

Rijkswaterstaat

Tauw

Wereldregio

Habo Hoveniers

Interieur Paauwe

Hotel De Zeeuwse stromen

ALTERRA
WAGENINGEN **UR**

Het gebied en de spelers

Het project beoogt een transitie naar duurzaam gebruik van energie en ecosysteemdiensten op Schouwen-Duiveland

Dat is voor en door de bewoners en gebruikers van Schouwen-Duiveland

Wie bent u?

Wat heeft u nodig in het traject richting duurzame energie eiland?

Op welke manier wilt u bij dit project betrokken zijn?

Duurzame Energielandschappen en Ecosysteemdiensten

Meer info

kees.hendriks@wur.nl

ALTERRA
WAGENINGEN **UR**